

Oppdragsgiver
Helgeland Smolt AS

Rapporttype
Konsekvensutredning

Dato
2020-03-05

REGULERINGSPLAN

KLUBBAN SMOLTANLEGG

KONSEKVENsutredning

LANDSKAPSBILDE

Klubban i Rødøy - Ortofoto fra Kartverket – Geodata AS

Oppdragsnavn: Klubban smoltanlegg – reguleringsplan med KU
Dokument nr.: 1
Filnavn: KU landskapsbilde

Revisjon	000	001	002	003
Dato	2020-03-05			
Utarbeidet av	Tor Nilssen			
Kontrollert av	Christian Dunker Furuly			
Godkjent av	Christian Dunker Furuly			

INNHold

1.	FORORD	4
	Krav om konsekvensutredning	4
2.	KONSEKVENsutREDNING	5
2.1	Metode for ikke-prissatte konsekvenser	5
3.	IKKE-PRISSATTE KONSEKVENSER.....	7
3.1	Landskapsbilde	7
3.1.1	Metode	7
3.1.2	Alternativ 0: Beskrivelse og verdivurdering av landskapsbildet.....	7
3.1.2.1	Vurderingskriterier	10
3.1.2.2	Landskapsbildet ved Klubban i Værangsfjorden	10
3.1.3	Verdi av landskapsbildet – Klubban	14
3.1.4	Tiltakets påvirkning på landskapsbildet	14
3.1.5	Konsekvenser for landskapsbildet.....	18
3.1.5.1	Skadereduserende tiltak	18

1. FORORD

Krav om konsekvensutredning

I henhold til plan- og bygningsloven § 4.2 skal reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning – av planens virkninger på miljø og samfunn.

På bakgrunn av gjeldende og planlagt planstatus i kommuneplanens arealdel (KPA), har Rødøy kommune vurdert planens omfang opp mot forskriftens §6 b) *Reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven for tiltak i vedlegg I. (Planer som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding).*

Planforslaget kommer inn under forskrift om konsekvensutredninger jf. § 6, bokstav b, Vedlegg I, punkt 24; «*Næringsbygg, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg med allmennyttige formål med et bruksareal på mer enn 15 000 m²*».

For planer som utløser krav om konsekvensutredning etter § 6, bokstav a og b, skal det utarbeides forslag til planprogram. Foreløpig planprogram forelå juni 2019. Her er følgende uttalt vedr. temaet landskapsbilde:

Landskapsbilde

Tiltaket medfører både skjæringer og fyllinger som vil endre landskapsbildet. Tiltakets virkninger på landskap og eventuelle avbøtende tiltak må utredes. Temaet konsekvensutredes.

Området ble befart og fotodokumentert den 15.10.2019

Trondheim, 05.03.2020

Tor Nilssen

Senior landskapsarkitekt - Rambøll

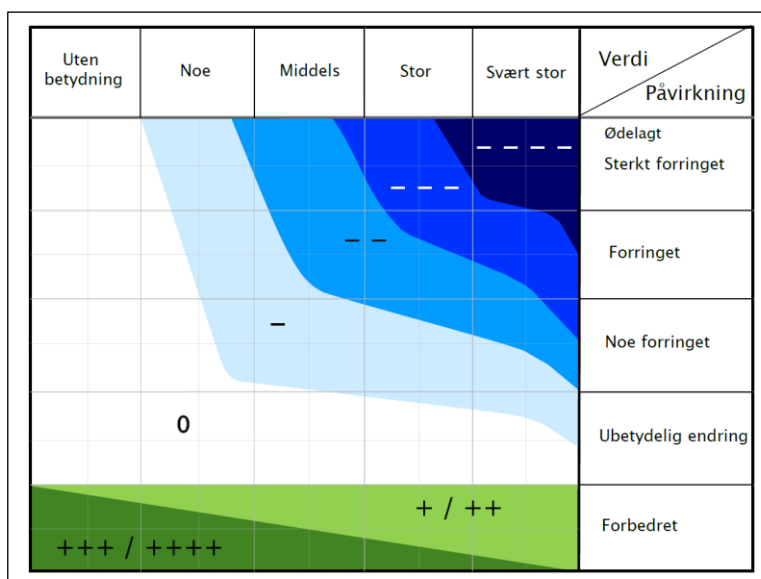
2. KONSEKVENsutREDNING

2.1 Metode for ikke-prissatte konsekvenser

Metodikken for konsekvensutredninger er beskrevet i Statens vegvesens håndbok V712. Konsekvensene som blir utredet består av temaer fra ikke-prissatte konsekvenser.

Tre begreper står sentralt når det gjelder vurdering og analyse av ikke-prissatte konsekvenser; **verdi, påvirkning og konsekvens**. Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning området har i et nasjonalt perspektiv. Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak. Påvirkning vurderes i forhold til referansesituasjonen. Konsekvens framkommer ved en sammenstilling av verdi og påvirkning av inngrepet/tiltaket i henhold til matrisen (konsekvensviften). Både verdi, påvirkning og konsekvens bygger på en avveining mellom de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre.

Skalaen for vurderingene er gitt i en såkalt konsekvensvifte, definert i Statens vegvesens håndbok V 712. I viften kommer det fram en konsekvensskala fra svært stor positiv/negativ til ubetydelig på begge sider av skalaen. Koding ++++ via 0 til - - - -. Viften blir brukt for å sikre at riktig konsekvens blir utfallet. Endelig sammenstillinger av konsekvenser blir også vist skjematisk i tabell for å vise konsekvensen for det enkelte tema.

Figur 1: Konsekvensvifte

Det er viktig å være klar over at alle samlede konsekvensvurderinger som blir oppsummert i skjemaer og konsekvensvifter blir vurdert ut fra en skala som skal dekke alle «normale» utbyggingssituasjoner. Konsekvenser som er vurdert til å ha «liten påvirkning» kan derfor skjule vesentlige konsekvenser for nærmeste naboer, grunneiere eller andre. Disse lokale konsekvensene er i de fleste tilfellene ikke vurdert i detalj, men det skal være tatt høyde for aktuelle problemstillinger så langt det er praktisk mulig å gjøre på dette plannivået. Det forutsettes imidlertid at enkeltstående detaljsaker håndteres i direkte prosesser mellom tiltakshaver og den enkelte grunneier/interessent.

Symbol	Konsekvens	Beskrivelse
+ + + +	Meget stor positiv konsekvens	Meget store forbedringer i forhold til dagens situasjon. Kan i prinsippet ikke bli bedre.
+ + +	Stor positiv konsekvens	Store forbedringer i forhold til dagens situasjon.
+ +	Middels positiv konsekvens	Middels store forbedringer i forhold til dagens situasjon.
+	Liten positiv konsekvens	Små forbedringer i forhold til dagens situasjon.
0	Ubetydelig/ingen konsekvens	Ingen eller uvesentlige endringer i forhold til dagens situasjon.
-	Liten negativ konsekvens	Noe forverring i forhold til dagens situasjon.
- -	Middels negativ konsekvens	Middels forverring i forhold til dagens situasjon.
- - -	Stor negativ konsekvens	Store forverringer i forhold til dagens situasjon
- - - -	Meget stor negativ konsekvens	Meget store forverringer i forhold til dagens situasjon. Kan i prinsippet ikke bli verre.

Figur 2: Skala for vurdering av konsekvenser

3. IKKE-PRISSATTE KONSEKVENSER

Følgende *ikke prissatte konsekvensene* skal vurderes i tilknytning til reguleringsplanen for Klubban smoltanlegg:

- Naturmangfold
- Friluftsliv
- **Landskapsbilde**
- Forurensing
- Reindrift

Øvrige relevante temaer av *Ikke prissatte konsekvenser* skal omtales i planbeskrivelsen.

3.1 Landskapsbilde

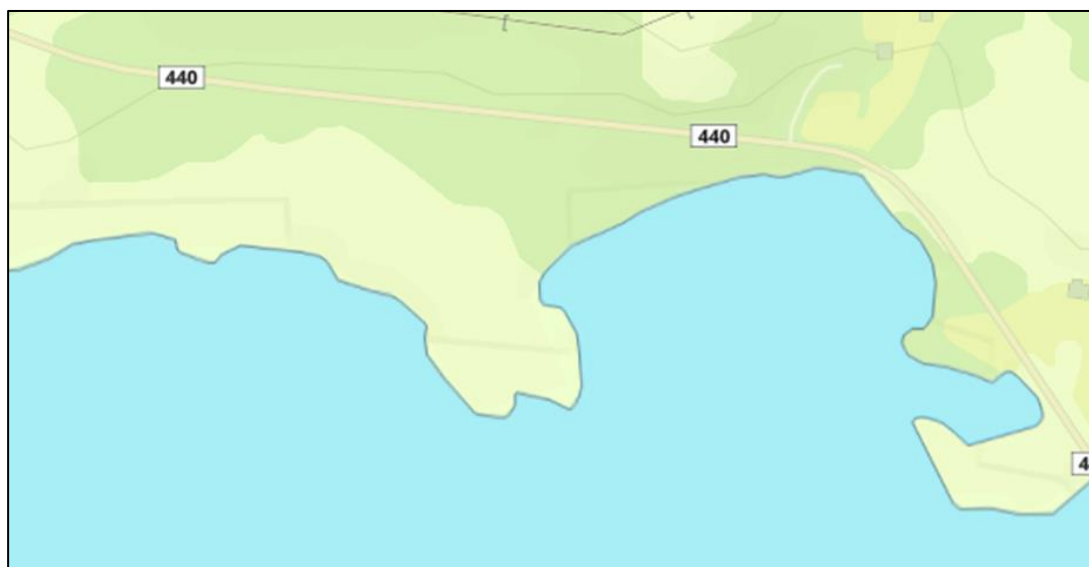
3.1.1 Metode

Med utgangspunkt i befaring, fotos, ortofotos og andre kilder og kartbaser har vi nedenfor beskrevet landskapsbildet i området som berøres av reguleringsplanen for Klubban smoltanlegg. På bakgrunn av beskrivelsene er planområdet gitt en verdivurdering. Deretter har vi vurdert landskapspåvirkningen som tiltaket vil ha, og til slutt utredet de samlede konsekvenser for landskapsbildet. Statens vegvesens standardmetodikk for KU er benyttet (se generell beskrivelse av metode i kap. 2.1. ovenfor).

3.1.2 Alternativ 0: Beskrivelse og verdivurdering av landskapsbildet

I konsekvensutredninger skal konsekvensene av tiltak som blir foreslått i en arealplan vurderes i forhold til dagens situasjon, også kalt null-alternativet. I dagens situasjon skal også alle tiltak som er hjemlet i allerede stadfestede planer inngå, selv om de ennå ikke er realisert.

Planområdet er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNF B (Landbruks-, natur- og friluftsområde med restriktiv holdning til spredt bolig- og fritidsbebyggelse). Området er uregulert.

Figur 3: Kommuneplanens arealdel - utsnitt

Generelt

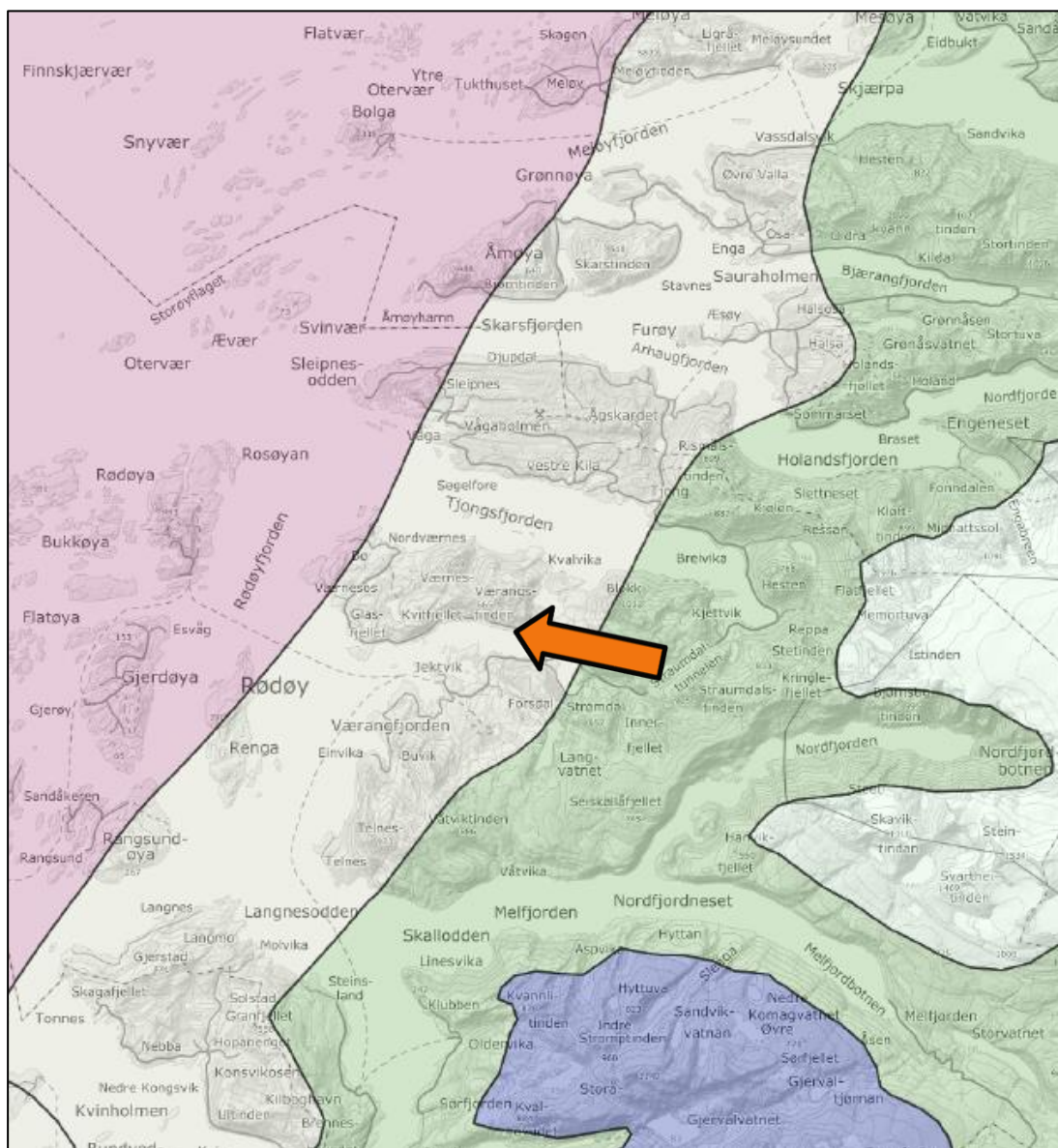
Når verdien av et planområde skal vurderes, vil en måtte vurdere både menneskeskapte elementer (bygninger, veger, plasser, parker, hager mm.) og naturgitte rammer (topografi, vegetasjon, landskapsrom og vann). Vann kan opptre i flere sammenhenger - som bekker, elver, tjern, dammer og strandsoner langs sjø og ferskvann.

En må også vurdere om analyseområdet har spesielt verdifulle eller interessante elementer (gamle trær, geologiske og kvartærgeologiske formasjoner, sjelden vegetasjon m.m.) I kulturlandskapet kan karakteristisk bebyggelse eller andre verdifulle menneskeskapte elementer være viktige bestanddeler av landskapet. Kulturminner som gravrøyser, boplasser og ruiner kan *også* være verdifulle landskapselementer, i tillegg til den historiske verdien de måtte ha. Dette gjelder også eldre eller verdifulle/interessante bygninger og bygningsmiljøer. Bygninger som er fra før år 1900 er gjerne registrert i SEFRAK- registeret. Kulturminner og kulturminner er ofte også et eget tema som konsekvensutredes i plansammenheng.

Beskrivelse av landskapet i regionen og planområdet

NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) har utarbeidet «Nasjonalt klassifiseringssystem for landskap». Det aktuelle tiltaksområdet i Rødøy ligger i landskapsregion 29: Kystbygdene i Helgeland og Salten, og underregion 29.2: Midt-Helgelandskysten. Nedenfor er det tatt med utdrag av NIBIOs beskrivelse av landskapsregion 29:

«Den flate strandflata, både strandbrem og skjærgård, står i sterk kontrast til kyst- og øyfellas steile sider. Det er her folk flest ferdes, og det er her dyrka marka, gårdstun, bolighus, tettsteder og alle fiskeværa ligger. Langs fastlandskysten og større øyer fører et moderne veinett fram gjennom et småkupert og bergknauset landskap, som hyppig veksler med frodige jordbruksområder. Flere steder er jordbruk fortsatt viktigste næring. Fordi veiene også ofte ligger på yttersidas smale brem får bilister stedvis storslagne utsyn mot det ytre øyriket - som ellers bare kan nås med båt. Som en enorm kontrast framstår regionens ytre skjærgård. Her, i mylderet av nakne skjær og holmer, finnes et stort antall gamle gårdsbruk og fiskevær på små og mellomstore øyer. Lave, grå og nakne ligger øyene, tæret av storhavet, stadig utsatt for vind, bølger og saltrokk. I dag er de fleste av de ytterste væra fraflytta. Mange gamle fiskevær holdes fortsatt i hevd som feriesteder. Det vedlikeholdet som dette skaper, gjør at de fleste væra har bevart sitt tradisjonelle preg. Men om husa holder stand, så er skjærgårdens gamle kulturmarkstyper ofte i sterk endring. Et av regionens mest særprega kulturmiljøer er de gamle handelsstedene. De vokste fram pga. all trafikken til og fra Lofotfisket. Deres strategiske beliggenhet i leia, + en rik historie med handel, jektefart, fiskerier og gårdsdrift, gjør flere av handelsstedene til nasjonalt verdifulle miljøer i et allerede særprega kystlandskap.»

Figur 4: Utsnitt av NIBIOs kart over landskapsregioner i Norge. Klubban er vist med pil, og ligger i landskapsregion 29 - Kystbygdene i Helgeland og Salten (lys grå farge). Underregion er 29.2: Midt-Helgelandskysten. Det rosa området i vest er landskapsregion 30 - Nordlandsverran og det grønne området i øst tilhører landskapsregion 32 - Fjordbygdene i Nordland og Troms.

3.1.2.1 Vurderingskriterier

Håndbok V712 gir føringer for hvilke parametere som er viktige for verdivurderingene vedr. KU-tema «landskapsbilde». I tabellen nedenfor er en del av kriteriene opplistet.

Tabell 6-1 Generelt grunnlag for verdisetting.					
	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Forvaltnings-prioritet	Uten betydning for temaet eller sterkt reduserte kvaliteter		Forvaltnings-prioritet	Høy forvaltnings-prioritet	Høyeste forvalt-ningsprioritet
Viktighet/ betydning for fagtemaet		Alminnelig/ lokalt vanlig	Lokal/regional betydning	Regional/ nasjonal betydning	Nasjonal/ interna-sjonal betydning Unikt
Funksjoner og sammenhenger		Kontekst/ sammenheng er lite synlig	Kontekst/ sammenheng er noe fragmentert	Viktige sammen-henger og funksjoner	Særlig viktige sammenhenger og funksjoner
Bruksfrekvens		Betydning for få	Betydning for flere	Betydning for mange	Betydning for svært mange
Faglige kvalite-ter ³⁸		Få kvaliteter	Gode kvaliteter	Særlig gode kvaliteter	Unike kvaliteter

Figur 5: Verdisetting av landskapsbilde – matrise fra håndbok V712

3.1.2.2 Landskapsbildet ved Klubban i Værangsfjorden

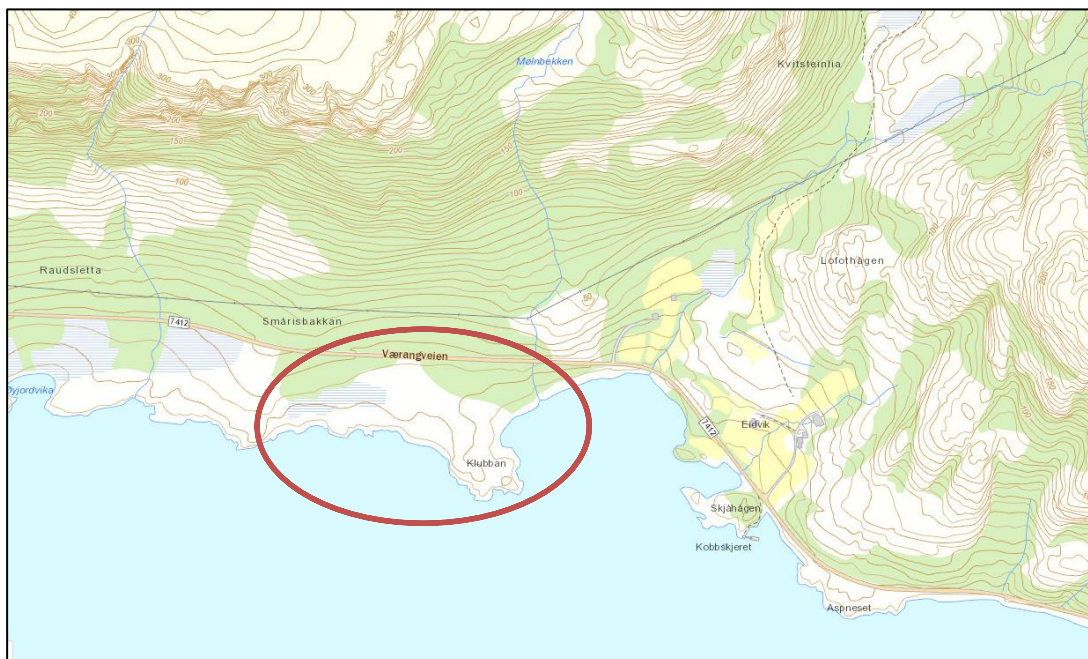
Kort beskrivelse.

Fjordlandskapet omkring planområdet har et landskapsbilde som er typisk for den nordre del av Helgeland. Klubban ligger på en smal strandflate langs nordsiden av Værangsfjorden. Nord for Klubban ligger ei bratt skogkledd li som danner sørveggen av Værangstinden (665 m.o.h.). Værangstinden og tilstøtende fjell danner ei halvøy mot Tjongsfjorden i nord. Øst for Klubban ligger Eidvika med et gårdsbruk som har samme navn, samt et mindre småbruk. Omkring Eidvika er det et småskalig og levende kulturlandskap som strekker seg helt ned i fjæresonen (beitemark, naust).

Kulturminner er også en del av landskapsbildet og landskapsopplevelsen. Innenfor det aktuelle planområdet er det ingen registrerte kulturminner, men ved Øyjord - ca. 400 m. lenger vest - er det registrert 6 gravrøyser fra Jernalderen, samt nausttuft, båtstø og hustuft. Alle er automatisk fredede kulturminner. Ved Eidvika er det tre SEFRAC-registrerte bygninger, hvorav den eldste - en driftsbygning som daterer seg tilbake til 1600-tallet - er i rød kategori.

Deler av lia mellom Værangveien og Værangstinden er kartfestet som viktig friluftsområde, med sti opp til fjellet (se figur 10 nedenfor).

Planområdet på Klubban har skrin åpen fastmark langs sjøen, med en sone med jorddekt fastmark innenfor. Nærmest Værangveien er det lauvskog av middels bonitet. Navnet Klubban beskriver de blankskurte og karakteristiske fjellformasjonene ytterst på neset mellom Eidvika og fjorden. Disse svabergene er viktige og verdifulle landskapelementer i fjordbildet, spesielt sett fra Eidvika og fra sørsiden av fjorden (se figur 7, 8 og 9 nedenfor).

Figur 6: Kart og ortofoto over planområdet. Tiltaksområdet er markert med rød ellipse.

Figur 7: Ortofoto av Klubban i Rødøy. De nakne svabergene; «Klubban», er markante landskapselementer langs sjøfronten (se også foto xx nedenfor).

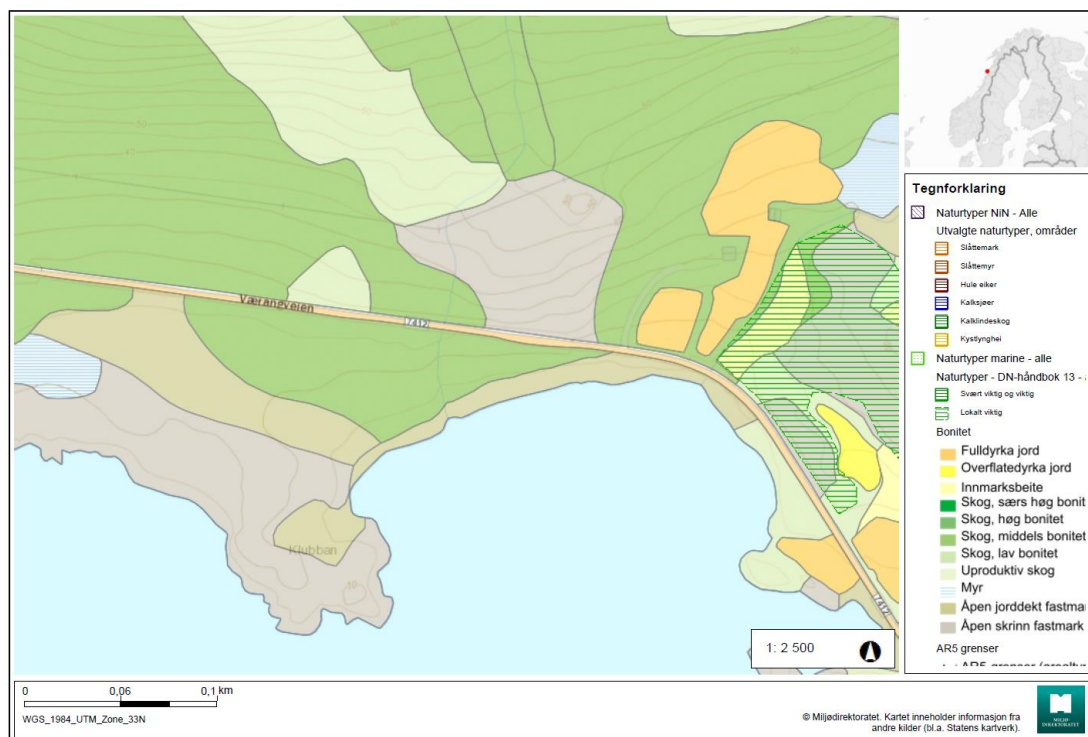
Figur 8: Klubban sett fra Eidvika i øst.

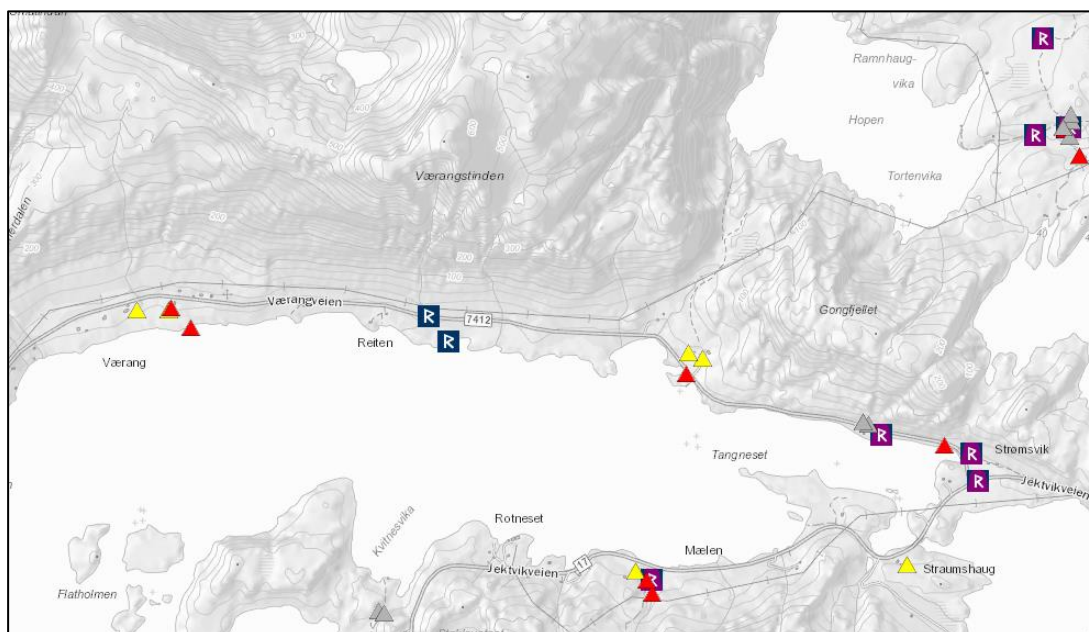
Figur 9: Klubban sett fra sørsiden av fjorden

Figur 10: Skilt som viser starten på stien opp til Værangtinden.

Figur 11: Kart fra Naturbase viser at Klubban har skrin åpen fastmark ytterst langs sjøen, med en sone med jorddekt fastmark innenfor. Nærmest Værangveien er det skog av middels bonitet. Mye av den ytterste sonen er naken berggrunn. Øst for Klubban ser vi det tilstøtende kulturlandskapet ved Eidvika, hvor vi har et mangfold av kulturlandskapselementer (til høyre på kartet).

Figur 12: Riksantikvarens database Askeladden viser at det ikke er registrert automatisk fredede kulturminner innenfor tiltaksområdet på Klubban. Det er imidlertid registrert gravrøyser og hustufter m.m. fra jernalderen på Øyjord, ca. 600 meter lenger vest, samt i Strømsvik lenger øst. Det vil derfor være et potensiale for fornminner ved Klubban. Det må derfor utvises aktsomhet ved en utbygging i området.

3.1.3

Verdi av landskapsbildet – Klubban

Av beskrivelsen ovenfor (3.1.2) framgår det at landskapskvalitetene på og ved Klubban er høge. Landskapskvalitetene er høgst i strandsonen, spesielt området med svabergene ute på neset (Klubban), men også i den tilstøtende Eidvika, som ligger på østsiden. Sett i forhold til landskapskvalitetene som vi ellers finner i dette området og i landskapsregion 29 bør landskapsverdien for tiltaksområdet settes til **mellom middels og stor**.

Verdi: Uten betydning Noe Liten Middels Stor Svært stor

3.1.4 Tiltaketets påvirkning på landskapsbildet

Nedenstående vurderinger er basert på en gjennomgang av foreliggende forslag til plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse. Ved befaringen ble det tatt fotos, og på bakgrunn av et utvalg av disse er det utarbeidet fotomontasjer av tiltaket sett fra Eidvika og fra lokaliteter langs Jektvikvegen på sørsiden av fjorden. Modellen av tiltaket er basert på følgende: Den utplanerte tomte ligger på terrengkote 5 m.o.h., og bygningen er 18 meter høy, dvs. at gesimshøgden ligger 23 meter over havnivået (middelvanstand).

Dagens landskapsbilde i dette området i hovedsak består av et tilnærmet uberørt naturlandskap. Påvirkningen av et stort industrianlegg i et slikt landskap vil nesten alltid måtte bli negativ.

Nærvirkning

Landskapspåvirkningen i nærområdet ved dette tiltaket vil være stor. Nærområdet er være deler av området omkring fjordbotnen, og påvirkningen vil være spesielt for bebyggelsen i Eidvika og for reisende langs Væringveien.

Halvnær- og Fjernvirkning

Fra Jektvikveien og bebyggelsen langs denne på sørsiden av fjorden vil landskapsvirkningen av tiltaket være «halvnært». Avstanden fra dette området til det planlagte smoltanlegget vil være mellom 850 og 1200 m. Virkningen på landskapsbildet vil derfor være markant, men likevel vesentlig mindre enn for nærområdet.

Fjernvirkningen av anlegget vil være mer beskjeden og. Denne vil være virkningen sett fra fjellene i området, samt fra steder lenger ute i fjordsystemet og innover i dalen.

Påvirkning – oppsummering og konklusjon

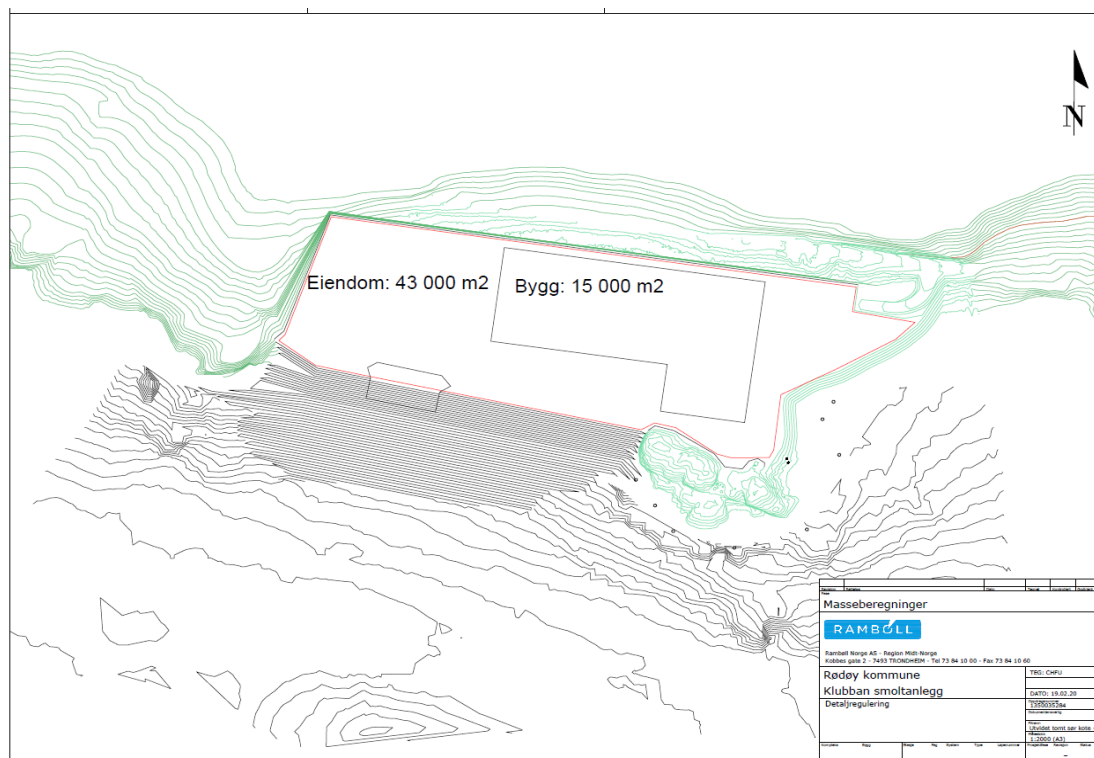
Oppsummert vil vi vurdere påvirkningen på landskapsbildet ved etablering av smoltanlegg på Klubban som følger:

- Nærvirkningen av tiltaket vil gi en vesentlig endring og en visuell forringelse av dagens natur- og kulturlandskap. Denne forringelsen vil imidlertid oppleves av et begrenset antall mennesker i et område med lite bebyggelse og ferdsel.
- Halvnær- og fjernvirkningen vurderes å gi en påvirkning på kulturlandskap og bygningsmiljø som også vil forringe landskapsbildet. Denne forringelsen vil oppleves av fastboende på sørsiden av fjorden, fra fjorden i vest og fra fjellområdene omkring tiltaket.

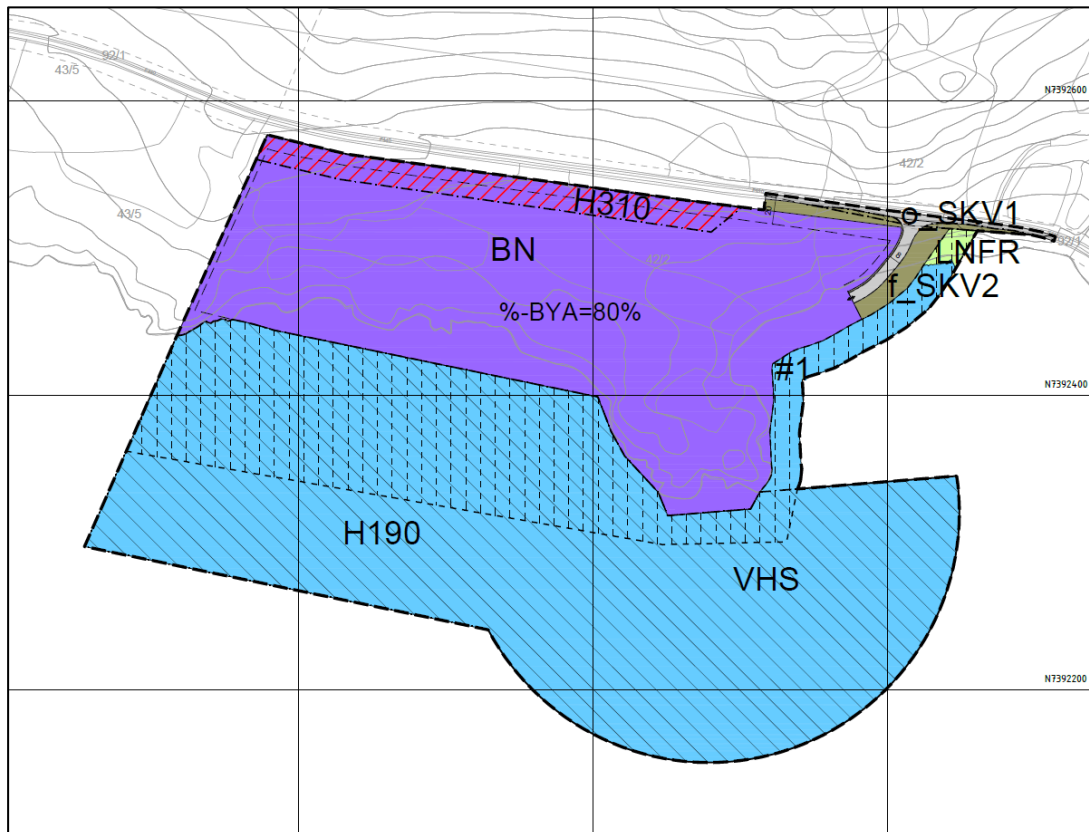
Når vi oppsummerer den samlede visuelle påvirkningen for dette tiltaket, vil en realisering av reguleringsplanen for Klubban smoltanlegg gi en påvirkning som gir **mellom et noe forringet og forringet** landskapsbilde:

Påvirkning:

Ødelagt / sterkt forringet	Forringet	Noe forringet	Ubetydelig endring	Forbedret
----------------------------	-----------	---------------	--------------------	-----------

Figur 13: Situasjonsplan av planlagt smoltanlegg på Klubban.

Figur 14: Plankart – regulering av smoltanlegg på Klubban.

Figur 15: Smoltanlegg sett fra Eidvik. Fotomontasje – jfr. fig. 8 ovenfor.

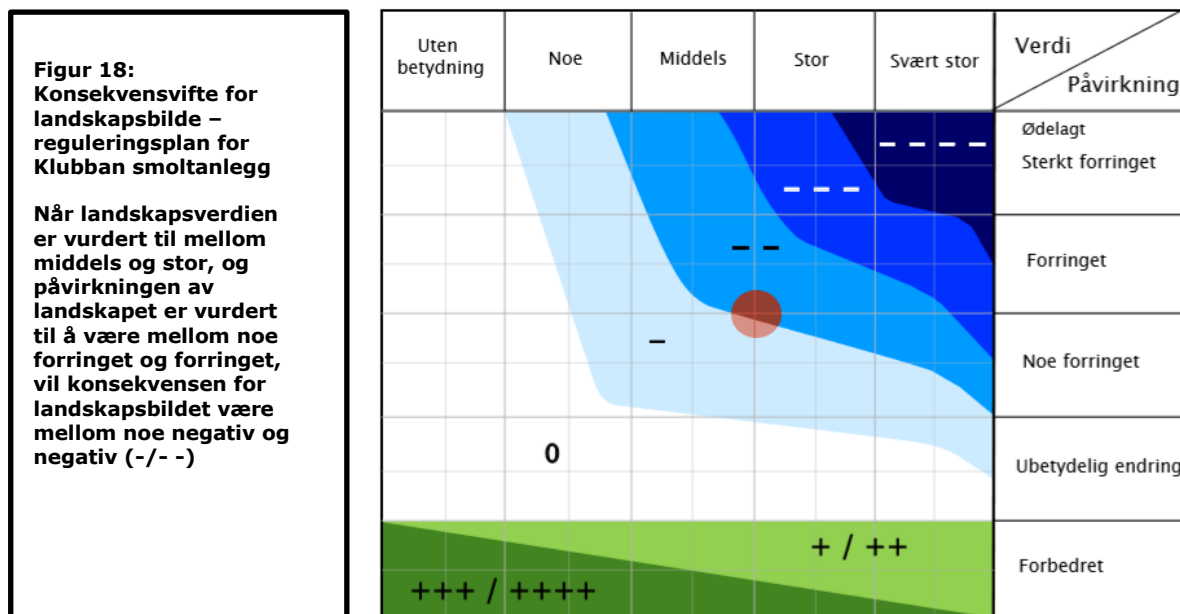
Figur 16: Smoltanlegg sett fra sørsiden av fjorden. Fotomontasje - jfr. fig. 9 ovenfor.

Figur 17: Smoltanlegg sett fra sørøst – fotomontasje.

3.1.5 Konsekvenser for landskapsbildet

De samlede konsekvenser for landskapsbildet er en sammenstilling av landskapets vurderte **verdi** og **påvirkningen** som tiltaket medfører. Til denne vurderingen benyttes konsekvensviften som er vist i kap. 2.1 Metodikk. Nedenfor har vi plottet inn parameterne for verdi og påvirkning, og vi får en konsekvens for landskapsbildet som ligger **mellom noe negativ og negativ for landskapsbildet (- / - -)**.

3.1.5.1 Skadereduserende tiltak

Et anlegg av slike dimensjoner, som både krever en stor bygningsmasse og store utearealer for lager og transport, vil nødvendigvis medføre store inngrep i et fjordlandskap. Imidlertid vil det alltid være mulig å minske de negative konsekvensene for landskapsbildet. I dette prosjektet er det spesielt ett konkret grep som vil gi en vesentlig forbedring; Å bevare de mest markante delene av «Klubban», dvs. neset med bergformasjonene ytterst mot sjøen i vestenden av Eidvika. Det vises her til figurene 8 og 9 ovenfor. Meget positivt for landskapsbildet vil det også være om en kan minske inngrepene i strandsonen ved å redusere utfyllingen i strandsonen og sjøen i Eidvika mellom adkomstvegen og de omtalte «Klubban» ute på neset.

På fotomontasjene ovenfor – figurene 14-15-16 – er «Klubban» modellert ute på neset. For å se realistiske bilder vises det til figur 8 og 9. Så lenge dette området likevel er foreslått regulert til næringsbebyggelse - jfr. plankartet på figur 13 – har Klubban intet formelt vern, men kan fjernes så snart reguleringsplanen evt. blir vedtatt.

De viktigste skadereduserende tiltakene vil derfor være å ta de ovennevnte områdene ut av planen eller regulere dem til LNF-formål.

Andre skadereduserende tiltak vil være å gi bygningene en mest mulig nøytral fargesetting i den mørke delen av fargeskalaen, samt å revegetere områder i randsonen etter anleggsperioden der hvor dette er mulig.

Tor Nilssen (sign.)

Senior landskapsarkitekt MNLA - Rambøll